

Planerade analysrapporter

Försäkringskassans Analysavdelning tar fram olika kunskapsunderlag. Exempelvis tar avdelningen fram statistik, besluts- och ledningsstödsinformation samt utgifts- och ärendevolymprognoser. Avdelningen gör också analyser och utvärderingar av socialförsäkringen, av dess administration samt av effekter på individer och samhälle. Underlagen används både inom Försäkringskassan och externt av regeringen, expertmyndigheter, forskare och media. Resultaten från utvärderingarna och de fördjupade analyserna presenteras bl.a. i olika former av analysrapporter. I detta dokument beskrivs kortfattat de inplanerade analysrapporterna.

Analysrapporterna har oftast ett av fyra olika publikationsformer. Dessa är: Regeringsuppdrag, Socialförsäkringsrapporter, Korta analyser och PM. Planerade analyser i serien Korta Analyser redovisas på egen lista.

Rapporterna publiceras löpande på Försäkringskassans hemsida (FK.se) under rubriken *Statistik och analys/publikationer*. I vissa fall publiceras även artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Nedan är länken till rapporterna som ligger på Försäkringskassans hemsida.

[Klicka här för att komma till rapporterna](#)

Listan över planerade analysrapporter uppdateras kontinuerligt då bl.a. datum för de egeninitierade projekten kan ändras, och nya analyser kan tillkomma. Rubrikerna är satta i ett tidigt skede och kan därför komma att förändras över tid.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Sammanfattande översikt pågående och beslutade uppdrag	3
Pågående och beslutade regeringsuppdrag	4
Assistansersättningens utveckling	4
Indikatorer för den ekonomiska familjepolitikens måluppfyllelse	4
Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken	4
Pågående egeninitierade analyser	5
En förändrad handläggroll på Försäkringskassan	5
Avslag på ansökan om rätt till assistansersättning	6
Pappors föräldrapenninguttag och dess betydelse för den framtida pappa-barn-relationen	6
Hur kan Försäkringskassan utveckla sin kompetens att bemöta dem vi är till för i personliga möten?	7

Sammanfattande översikt pågående och beslutade uppdrag

Pågående och beslutade regeringsuppdrag: 4 st för GD-beslut

	Namn	GD
1.	Assistansersättningens utveckling	202205
2.	Indikatorer för den ekonomiska familjepolitikens måluppfyllelse	202204, 202206
3.	Uppföljning av 2014 års reform om ändrade åldersgränser i föräldrapenningen	202206
4.	Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken	202302

Pågående egeninitierade analyser: 4 st för beslut vid Analysavdelningen

	Namn	AA
5.	Avslag på ansökan om rätt till assistansersättning	202212
6.	En förändrad handläggarroll på Försäkringskassan	202212
7.	Pappors föräldrapenninguttag och dess betydelse för den framtida pappa-barn-relationen	Pausad
8.	Hur kan Försäkringskassan utveckla sin kompetens att bemöta dem vi är till för i personliga möten?	202211

Pågående och beslutade regeringsuppdrag

Assistansersättningens utveckling

Försäkringskassan ska redovisa indikatorer för assistansersättning. Indikatorerna ska bland annat följa utvecklingen av antalet brukare, timmar, kostnader och antalet avslag. Redovisningen ska göras utifrån åldersgrupper, samt innehålla en analys om anledningar till avslag. I redovisningen ska även de mest relevanta indikatorerna analyseras. En redovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 20 maj 2022.

Kontaktperson: Martin Hurtig
Ansvarig chef: Ulrika Eriksson
Publicering: 2022-05-20

Indikatorer för den ekonomiska familjepolitikens måluppfyllelse

Försäkringskassan ska redovisa indikatorer som möjliggör analys av måluppfyllelsen för utgiftsområdet Ekonomisk trygghet för familjer och barn. När det är möjligt ska hänsyn tas till den påverkan växelvis boende barn har på barnhushållens disponibla inkomster. Försäkringskassan ska i samband med redovisningen lämna en analys av utvecklingen av de mest centrala indikatorerna. En första delredovisning av resultaten, i tabeller och diagram, ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 26 april 2022. Slutredovisning av resultat och analyser ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 17 juni 2022.

Kontaktperson: Henrik Lindholm
Ansvarig chef: Ulrika Eriksson
Publicering: Delredovisning av tabeller 2022-04-26, slutredovisning rapport 2022-06-17

Uppföljning av 2014 års reform om ändrade åldersgränser i föräldrapenningen

Försäkringskassan ska följa upp uttaget av föräldrapenning för barn som omfattas av 2014 års regeländring. En jämförelse med uttagsmönster för tidigare årskullar ska ingå. Redovisningen ska delas upp på relevanta bakgrundsfaktorer (utbildning, inkomst, utrikes- samt inrikes födda m.m.) samt utifrån barns ålder. Analysen ska visa effekter på jämställt nyttjande så långt möjligt. Försäkringskassan ska även analysera vilken effekt som reformen har haft på de årliga utgifterna för föräldrapenning samt för de framtida prognoserna för förmånen. Redovisning ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 17 juni 2022.

Kontaktperson: Anna Persson
Ansvarig chef: Ulrika Eriksson
Publicering: 2022-06-17

Strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken

Regeringen har beslutat om en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031. Strategin innebär att uppföljningen av funktionshinderspolitiken ska genomföras av ett antal angivna myndigheter, däribland Försäkringskassan. Syftet med strategin är att följa upp funktionshinderspolitiken utifrån det nationella målet. Som en riktlinje vid uppföljningen bör gälla att en redogörelse lämnas för hur de fyra områdena för genomförande av funkt-

ionshinderspolitiken har beaktats i myndighetens arbete, där det är tillämpligt, med att genomföra funktionshinderspolitiken. Detta gäller då principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet samt att förebygga och motverka diskriminering (prop. 2016/17:188, sid 27). En redogörelse ska vidare lämnas för vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av att det nationella målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Kontaktperson: Alma Wennemo-Lanninger

Ansvarig chef: Ulrika Eriksson

Publicering: Årsredovisningen

Pågående egeninitierade analyser

En förändrad handläggarroll på Försäkringskassan

Bakgrund: En av Försäkringskassans största och viktigaste yrkesgrupper är handläggarna av socialförsäkringens förmåner. Dock visar flera studier om Försäkringskassans verksamhet som på olika sätt undersöker handläggarnas uppdrag att handläggarnas yrkesroll och uppdrag behöver förändras. Studierna anger bland annat att handläggarnas olika utbildningsbakgrund har medfört att de gör olika bedömningar i likartade ärenden, att en alltför hög personalomsättning bland handläggarna drivs av otrivsel med arbetsuppgifterna och ökad detaljstyrning och att handläggarrollen i allt ökad grad upplevs som urholkad, med ökad administration och mindre kvalificerade uppgifter. En del studier lyfter också fram att pendlingen i Försäkringskassans styrning har påverkat rättssäkerheten, eftersom handläggarna tenderar att styras mot att göra bedömningar av exempelvis rätten till sjukpenning mot bakgrund av om myndighetens inriktning är mot ett ökat förtroende eller sänkta sjuktal.

Behovet av en förändrad handläggarroll återfinns även i några av Försäkringskassans centrala styrdokument, där det står att myndigheten behöver stärka sin utredningskompetens och kompetens att motivera beslut, särskilt inom sjukförsäkringen.

Syfte och frågeställningar: Studiens syfte är att undersöka hur centrala aktörer på Försäkringskassan ser på förutsättningarna för och behovet av en förändrad handläggarroll. Det finns redan många studier som har undersökt Försäkringskassans handläggare och som lyfter fram behovet av en förändring. Därför fokuserar denna studie på hur synen på handläggarrollen och utvecklingsbehov ser ut bland andra relevanta yrkesgrupper på myndigheten såsom beslutsfattare, verksamhetsutvecklare och HR-personal. För att begränsa och koncentrera studien undersöks uppfattningar om handläggarrollen inom sjukförsäkringen, med fokus på sjukpenningen.

Studien utgår från följande övergripande frågeställningar:

- Hur ser nyckelaktörerna på syfte med och behov av en förändrad handläggarroll?
- Vilka risker med och förutsättningar för en förändrad handläggarroll ser nyckelaktörerna?
- Vilka förändringar i rekrytering och kompetensutveckling anser nyckelaktörerna behövs för att förändra handläggarrollen?
- Hur ser nyckelaktörerna på behov av förändringar i styrning och ledning för att utveckla och vidmakthålla en förändrad handläggarroll?
- Hur ser nyckelaktörerna på de pågående förändringarna inom handläggningen av sjukpenningen i förhållande till upplevda behov av en förändrad handläggarroll?

Analysavdelningen

Ändringsdatum
2022-04-18Diarienummer
FK 2022/001156
Version
5*Kontaktperson:* Ann-Sofie Bakshi*Ansvarig chef:* Jon Dutrieux*Publicering:* December 2022**Avslag på ansökan om rätt till assistansersättning**

Bakgrund: Både antalet och andelen som inte bedömts ha rätt till assistansersättning och därmed fått avslag på sin ansökan har ökat gradvis över tid. Ungefär en tredjedel av dem som fick avslag på sin ansökan om assistansersättning 2018 bedömdes inte tillhöra personkretsen för LSS. Eftersom inga förändringar har skett i personkretsens utformning – varken i regelverk eller i Försäkringskassans interna styrdokument – beror det sannolikt på att gruppen som ansöker om assistansersättning har förändrats.

Syfte/frågeställningar: Varför är det många som ansöker om assistansersättningen som inte bedöms tillhöra personkretsen eller bedöms ha få timmar i grundläggande behov? Vilka informationsinsatser kan Försäkringskassan bistå i för att tydliggöra vilka som tillhör målgruppen för assistansersättning och vilka som (även) kan ansöka om andra stöd från kommun och region?

Kontaktperson: Martin Hurtig*Ansvarig chef:* Ulrika Eriksson*Publicering:* årsskiftet 2022/2023**Pappors föräldrapenninguttag och dess betydelse för den framtida pappa-barn-relationen**

Bakgrund: Regeringens jämställdhets- och familjepolitik pekar ut ett jämställt föräldraskap som en grundbult i vägen mot jämställdhet. En ofta använd indikator på ett jämställt föräldraskap på samhälls nivå är hur föräldrar fördelar nyttjandet av föräldraförsäkringen.

Flera tidigare studier har visat att det finns kopplingar mellan hur föräldraförsäkringen fördelas och framtida fördelning av omsorgs- och hemarbete. I debatten finns även ofta ett antagande om att föräldraledigheten påverkar relationen mellan förälder och barn och att pappor som är föräldralediga får en närmare och/eller bättre relation med sina barn än pappor som inte är föräldralediga, men tidigare studier om detta är begränsade. Mer kunskap om huruvida pappors föräldraledighet kan ha mer långsiktiga effekter på relationen mellan barnet och pappan, kan bidra till att Försäkringskassan bättre kan verka för ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen.

Syfte/frågeställningar: Syftet med analysen är att undersöka om barn vars pappa har tagit ut föräldrapenning för dem upplever att de har en bättre relation till sin pappa, jämfört med barn vars pappor inte har tagit ut någon föräldrapenning.

Studiepopulationen kommer från forskningsprojektet KUPOL (för mer information:

<https://ki.se/gph/forskningsprojektet-kupol-kunskap-om-ungas-psykiska-halsa-och-larande-ephir>), som omfattar ca 4 000 barn födda åren 2000 och 2001. Forskningsprojektet har genomförts vid Institutionen för Global Folkhälsa på Karolinska Institutet. Omfattande enkät- och registerdata finns tillgänglig från barnen i åldern 14–16 år, samt deras föräldrar. Samtliga deltagare har givit skriftligt informerat samtycke och godkännande från etikprövningsnämnd finns.

Kontaktperson: Hanna Hultin, 072-599 27 52*Ansvarig chef:* Ulrika Eriksson*Publicering:* pausad

Hur kan Försäkringskassan utveckla sin kompetens att bemöta dem vi är till för i personliga möten?

Bakgrund: Samtal med försäkrade, särskilt på telefon, är en central del av Försäkringskassans verksamhet. Handläggare svarar på frågor, ger råd, söker lösningar på de försäkrades problem, gör bedömningar och delger beslut. Svåra samtal med försäkrade utgör också många handläggares arbetsvardag. Under de senaste tolv månaderna har Försäkringskassan tagit emot ca fem miljoner telefonsamtal. Hur vi hanterar dessa samtal är av central betydelse för hur de försäkrade upplever oss. Det kan även ha stor betydelse både för förtroendet för myndigheten och tilltron till socialförsäkringen.

Mot bakgrund av ovanstående finns det behov av kunskap om hur väl Försäkringskassans handläggare lyckas hantera de skilda samtal som vi tar emot. Det finns också behov av att identifiera förutsättningarna för att kunna ge god service, men också framgångsrika verktyg för att i samtalen ta reda på vilken typ av kommunikation som kan behövas. Sådana verktyg kan vara delvis gemensamma för alla samtal, delvis specifika för olika delar av Försäkringskassans verksamhet.

Vid Kriminalvårdens frivård har ett utvecklingsarbete bedrivits på basis av forskning om samtal, där slutsatser från resultaten först testats i en pilot. Därefter utvärderades piloten och de arbets sätt som bedömdes vara framgångsrika har sedan implementerats i hela organisationen. Det kan vara värt att undersöka om motsvarande skulle kunna vara tillämpligt inom socialförsäkringsområdet.

Syfte/frågeställningar: Analysen har två huvudsakliga syften: 1) att utveckla kunskapen om hur olika situationer hanteras i samtal mellan handläggare och försäkrade. 2) att använda kunskaperna i utbildningsinsatser för att förbättra myndighetens bemötande och den service som ges till de försäkrade.

Kontaktperson: Elin Thunman, 010-1162526

Ansvarig chef: Matilde Millares

Publicering: 2022